

Alma Jeftić

Društvena amnezija

Svima koji se sjećaju

Postoji razlika između pamćenja i sjećanja, i ona je svima jasna. Također, postoji razlika i između sjećanja i načina na koji se određeni detalji, momenti i datumi, prizivaju iz sjećanja. Ipak, uloga zaboravljanja u svemu tome nije u potpunosti jasna. Posebno ukoliko se radi o kolektivnom zaboravljanju, ili o zaboravljanju od strane jedne grupe.

Često je način na koji se nešto zaboravlja znatno važniji od samog načina prisjećanja na isti događaj. „Muzej nevinosti“, knjiga koja je postala muzej ili muzej koji je postao knjiga naracijom odaje počast jednoj emociji koja nikada ne umire, nego ponovno oživljava samim pogledom na predmete koje je nekada posjedovala i/ili dodirnula voljena osoba. Na taj način sam čin prisjećanja postaje nesto sveto, smješteno u neki novi prostor i vrijeme, ali ipak dovoljno snažno da oživi i uspomene.

Prema Merleau-Pontyju, muzeji (i čitaonice) stvaraju lažnu savjest, ali, kada ih posmatramo kao podsjetnike na ono što je bilo i što *ne želimo i/ili ne trebamo*

i/ili ne smijemo zaboraviti tada oni postaju i nešto mnogo više i jače od same savjesti.

Prije toga, potrebno je naglasiti razliku između tri gore navedena termina:

- *ne želimo zaboraviti nešto* – poput „Muzeja nevinosti“, vječni spomenik vječnoj ljubavi na koju uspomena uvijek živi (isključivo voljom onog koji je zaljubljen);
- *ne trebamo zaboraviti nešto* – uvjerali smo sami sebe da je nešto vrijedno da ga zatvorimo u vlastiti Muzej sjećanja, ili, neko drugi nas je u to uvjerio (što ne predstavlja idealnu situaciju);
- *ne smijemo zaboraviti nešto* – poput prethodnog obrazloženja, sasvim je uredu ukoliko smo sami tako odlučili, prema vlastitoj savjesti, i ne zbog drugih i društvenog pritiska.

Zbog čega je sve ovo potrebno? Ma kako razmišljali, cijeli je život satkan od sjećanja. Uspomene, prisjećanja i obilježavanja istih oblikuju naš život, živote ljudi oko nas i naš odnos prema drugim ljudima. Bez obzira na to da li se prisjećamo prošlih ljubavi, prošlih bitaka i prošlih stradanja, naš odnos prema svemu tome obilježiti će jedno od tri moguća razloga (ne)zaboravanja: ne želim, ne trebam ili ne smijem. Ipak, moramo pomenuti da je uloga drugih u tom procesu najvažnija. Zbog toga sjećanje kao proces treba i mora početi u nama, zbog nas i situacija bitnih nama. Ukoliko smo mi odlučili da nešto moramo zadržati u našem pamćenju, onda to isto moramo i obilježiti na pravi način, dati mu odgovarajuće ime i kao takvog/takvu otgrnuti od zaborava zauvijek.

Jer je nama važno, kao što je Kemalulu bilo važno sačuvati preko 4200 opušaka cigareta. I samo on zna zbog čega. I kroz tu emociju, uvjerio je i nas ostale. Zbog čega je važno voljeti. Zato i u svijetu u kojem je, na žalost, mnogo

više loših stvari kojih se prisjećamo nego onih dobrih i lijepih, trebamo za to imati prvenstveno svoj lični razlog. I objasniti to sebi. Zbog sebe. Tako će se kroz individualno, stvoriti i kolektivno sjećanje. Pa neka kažu da to nije moguće. Ali jeste. Za nas i u uz nas. Za Evropu (i ostatak planete) koji se guše od sjećanja. Preciznije, sjećanja nikada ne guše. Samo ljudi koji se sjećaju iz pogrešnih razloga. I ne znaju da ti isti razlozi vode samo ka zaboravljanju. Zaboravljanju kroz patnju.

Prema tome, jedan mali vodič za sjećanja za Evropu (i ostatak planete):

Bez obzira sjećali se jučerašnje kiše, prve ljubavi, rata, nevino stradalih – činite to prvenstveno zbog sebe. Izgradite svoj lični muzej za sve one koji su vam važni i koje želite sačuvati od zaborava zauvijek. I ne dozvolite nepozvanim gostima da lutaju vašim ličnim Muzejom. A oni koje ipak pustite, neka paze da ne budu preglasni. Jer sjećanja su sveta. I ne smijemo ih ometati.